

**Vyhodnotenie externej časti a písomnej formy
internej časti maturitnej skúšky
v školskom roku 2008/2009**

Záverečná správa

18. august 2009

Obsah

1. Vyhodnotenie priebehu maturitných skúšok

1.1. Základné informácie o maturitnej skúške	3
1.2. Organizačné zabezpečenie maturitných skúšok	3
1.3. Administrácia externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky na školách	6
1.4. Spracovanie odpovedových hárkov a odosielanie výsledkov na školy	7
1.5. Zhodnotenie organizačného zabezpečenia a priebehu maturitných skúšok	8
1.6. Návrhy na zlepšenie organizácie a priebehu maturitných skúšok v školskom roku 2009/2010	8

2. Maturita on-line

2.1. Základné informácie o projekte	9
2.2. Príprava on-line testovania	10
2.3. Realizácia projektu	10
2.4. Spracovanie odpovedí žiakov	10
2.5. Zhodnotenie projektu	11
2.6. Odporúčania a návrhy.....	12

3. Štatistické výsledky externej časti maturitnej skúšky

3.1. Prehľad počtu zúčastnených žiakov a škôl v EČ MS 2009	12
3.2. Štatistické výsledky EČ MS 2009	13
3.3. Sledovanie vývoja niektorých ukazovateľov EČ MS v rokoch 2004-2009	14

4. Analýza výsledkov externej časti maturitnej skúšky podľa predmetov

4.1. Vyučovacie jazyky	14
4.1.1. Slovenský jazyk a literatúra	14
4.1.2. Maďarský jazyk a literatúra	15
4.1.3. Ukrajinský jazyk a literatúra	16
4.2. Slovenský jazyk a slovenská literatúra	16
4.3. Matematika	17
4.4. Cudzie jazyky	18
4.4.1. Anglický jazyk	19
4.4.2. Nemecký jazyk	19
4.4.3. Ostatné cudzie jazyky	20
4.4.4. Závěry – cudzie jazyky	20

5. Vyhodnotenie písomnej formy internej časti maturitnej skúšky .....

5.1. Vyučovacie jazyky	21
5.2. Cudzie jazyky	22

Príloha

Štatistické výsledky EČ a PFIČ MS v školskom roku 2008/2009

1. Vyhodnotenie priebehu externej časti a písomnej formy internej časti maturitných skúšok v školskom roku 2008/2009

Hodnotiaca správa je vypracovaná Národným ústavom certifikovaných meraní vzdelávania (ďalej NÚCEM), ktorý je v zmysle zákona č. 245/2009 Z. z. zodpovedný za prípravu, zabezpečenie a metodické riadenie priebehu externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky.

1.1. Základné informácie o maturitnej skúške

V dňoch 17. marca 2009 – 20. marca 2009 sa na stredných školách v Slovenskej republike uskutočnil riadny termín externej časti (ďalej EČ MS) a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky (ďalej PFIČ MS) v predmetoch slovenský jazyk a literatúra, slovenský jazyk a slovenská literatúra, maďarský jazyk a literatúra, ukrajinský jazyk a literatúra, anglický jazyk, nemecký jazyk, francúzsky jazyk, španielsky jazyk, taliansky jazyk, ruský jazyk a matematika. Riadneho termínu maturitnej skúšky sa zúčastnilo spolu 60 732 maturantov, z toho bolo 691 žiakov so zdravotným znevýhodnením. Vo vybraných školách sa realizovalo na vzorke 791 žiakov testovanie on-line formou z predmetov matematika a anglický jazyk.

V dňoch 28. apríla 2009 – 4. mája 2009 sa pre žiakov, ktorí sa z vážnych dôvodov nemohli zúčastniť riadneho termínu EČ a PFIČ MS, konala náhradná maturitná skúška. Žiakov, ktorí sa zúčastnili náhradnej maturitnej skúšky, bolo spolu 100. V náhradnom termíne maturovali dvaja žiaci so zdravotným znevýhodnením.

Predmety a úrovne maturitnej skúšky si zvolili žiaci v zmysle zákona č. 245/2008 Z. z. a vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 318/2008 Z. z., keď sa prihlasovali na maturitnú skúšku. V zmysle vyhlášky č. 319/2008 Z. z. žiakom, ktorí získali jazykový certifikát vybranej inštitúcie, bola uznaná náhrada maturitnej skúšky.

Predmety, z ktorých sa konala EČ MS v školskom roku 2008/2009

a) na školách s *vyučovacím jazykom slovenským*:

1. povinný predmet: slovenský jazyk a literatúra
2. povinný predmet: cudzí jazyk
3. voliteľný predmet: matematika

b) na školách s *vyučovacím jazykom národnostných menšín*:

1. povinný predmet: slovenský jazyk a literatúra, resp. slovenský jazyk a slovenská literatúra
2. povinný predmet: vyučovací jazyk (maďarský jazyk a literatúra, ukrajinský jazyk a literatúra)
3. povinný predmet: cudzí jazyk
4. voliteľný predmet: matematika

1.2. Organizačné zabezpečenie maturitných skúšok

Prioritou technicko-organizačnej stránky prípravy a realizácie maturitných skúšok bolo zabezpečiť optimálne a objektívne podmienky na testovanie žiakov a zabrániť predčasnemu úniku obsahu testov EČ a tém PFIČ MS. Snahou NÚCEM bolo popri tom zvýšiť kvalitu procesov súvisiacich s testovaním, skvalitniť a zefektívniť komunikáciu so školami a v spolupráci s krajskými školskými úradmi (ďalej KŠÚ) a Ústavom informácií a prognóz školstva – Školskými výpočtovými strediskami (ďalej ÚIPŠ – ŠVS) zabezpečiť školám potrebné služby.

a) Organizačné pokyny pre školy

NÚCEM koordinoval všetky činnosti na školách prostredníctvom organizačných pokynov, ktoré upravovali priebeh a podmienky testovania. Komunikácia so školami prebiehala prostredníctvom elektronickej pošty, v prípade potreby telefonicky a všetky dokumenty boli prístupné na webových stránkach NÚCEM, KŠÚ a ÚIPŠ - ŠVS.

NÚCEM vytvoril a zverejnil nasledujúce organizačné pokyny a dokumenty súvisiace s EČ a PFIČ MS:

- Základné informácie o maturitnej skúške v školskom roku 2008/2009,
- Pokyny pre školského koordinátora,
- Pokyny pre predsedov školských a predmetových maturitných komisií,
- pokyny pre administrátorov jednotlivých testov,
- pokyny na hodnotenie PFIČ MS z jednotlivých predmetov,
- pokyny na hodnotenie úloh s krátkou odpoveďou EČ MS z jednotlivých predmetov,
- kľúče správnych odpovedí,
- ukážky vyplnených odpoveďových hárkov,
- pokyny na vypíňanie odpoveďových hárkov,
- sprievodné listy k jednotlivým zásielkam, resp. informačné listy.

b) Tvorba testovacích nástrojov

Testy EČ MS, ktoré NÚCEM vytvoril, vychádzali z cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturanta pre jednotlivé predmety MS. Jedným z cieľov testovania bolo zhodnotiť úroveň znalostí, zručností a kompetencií maturantov, ktoré sú vymedzené týmito základnými pedagogickými dokumentmi. V neposlednom rade však cieľom bolo aj optimálne rozlíšiť výkony žiakov tak, aby mohli byť všetci maturanti navzájom porovnávaní (slúži na to percentil). Testy sú vytvárané so zreteľom na ich možné použitie ako alternatívy prijímacích skúšok na vysoké školy. Maturitné testy boli pripravené tak, aby zároveň spĺňali všetky kritériá požadovanej kvality na testovanie, teda aby mali vysokú mieru objektivity (porovnateľnosti), validity (platnosti), reliability (spoľahlivosti), citlivosti (rozlišovacej schopnosti).

NÚCEM pripravil pre riadny termín EČ MS spolu 17 druhov testov podľa jednotlivých predmetov a úrovní, pričom väčšina testov bola vytvorená v dvoch variantoch, ktoré sa líšili usporiadaním jednotlivých položiek. Testy z anglického, nemeckého jazyka a matematiky boli vytvorené aj v maďarskom preklade pre žiakov zo škôl s vyučovacím jazykom maďarským. K testom z cudzích jazykov boli vyhotovené zvukové nahrávky. Pre riadny termín EČ MS bolo pripravených spolu 12 druhov zvukových nahrávok, pričom z anglického a nemeckého jazyka boli vytvorené aj zvukové nahrávky s maďarským prekladom sprievodných pokynov (spolu 4 druhy nahrávok). Pre žiakov so zdravotným znevýhodnením boli pripravené na základe individuálnych potrieb žiakov upravené varianty testov a zvukových nahrávok. Takto upravených testov bolo celkom 70 odlišných druhov.

Proces prípravy a tvorby maturitných testov prebiehal v zmysle smernice NÚCEM za dodržania prísnych bezpečnostných podmienok a pravidiel. Testy boli tvorené externými tímami tvorcov, ktorých činnosť bola koordinovaná interným zamestnancom NÚCEM. Každý test prešiel minimálne dvojnásobnou odbornou recenziou a pripomienkovaním. Poslednú verziu testu vytvoril grafik v NÚCEM. Prístup k poslednej verzii testu mal len veľmi úzky okruh ľudí, a to len z radov zamestnancov NÚCEM.

Z cudzích a vyučovacích jazykov boli vytvorené témy a zadania PFIČ MS, ktoré predstavovali druhú časť maturitnej skúšky. Pre vyučovacie jazyky boli vytvorené tri štvorce tém PFIČ MS a pre cudzie jazyky tri trojice zadaní PFIČ MS pre každú úroveň. Témy a zadania PFIČ MS boli v deň konania maturitnej skúšky žrebované predsedom Ústrednej maturitnej komisie. Témy PFIČ MS z vyučovacích jazykov boli následne vyhlásené

v Slovenskom rozhlase. V okamihu vyhlásenia boli témy zverejnené aj na 18 webových stránkach, a to na stránkach MŠ SR, NÚCEM, Slovenského rozhlasu, STV, KŠÚ, ÚIPŠ - ŠVS. Zadania PFIČ MS z cudzích jazykov boli zverejnené iba prostredníctvom internetu. Školy mali možnosť si tieto témy a zadania z webových stránok stiahnuť a rozmnožiť ich podľa potreby pre svojich žiakov. Potvrdilo sa, že elektronický spôsob zverejňovania tém a zadaní PFIČ MS je bezproblémový a bezpečný a v budúcnosti prispeje k zefektívneniu prenosu informácií ku školám.

c) Logistické zabezpečenie a ochranné prvky testov

Tlač a balenie testov

Tlač a balenie testov sa uskutočňovalo podľa schváleného harmonogramu maturitnej skúšky v čase od 15. decembra 2008 do 5. marca 2009. Maturitné testy sa tlačili v chránenom priestore NÚCEM na 4 multifunkčných zariadeniach pripojených k počítačom, na ktorých bol nainštalovaný bezpečnostný softvér. Všetky činnosti v tomto priestore boli nepretržite monitorované kamerovým systémom. Vstup do priestoru, manipulácia s testami, tlač a balenie testov podliehali prísny bezpečnostným pravidlám, ktoré boli dôsledne dodržiavané a kontrolované.

Testy sa tlačili na papier vyššej kvality označený vodoznakom, vďaka ktorému je možné odlišiť originál od kópie. Procesy logistiky tlače a balenia testov sa uskutočňovali pomocou informačného systému špeciálne vytvoreného pre potreby NÚCEM. Informačný systém bol spojený s databázou žiakov a škôl prihlásených na maturitnú skúšku a umožňoval presnú evidenciu a kontrolu jednotlivých testov a zásielok.

Pri tlači boli testy označené čiarovým kódom a ďalšími ochrannými prvkami, ktoré slúžili na identifikáciu výtlačkov testov. V prípade úniku testu na verejnosť by bolo možné presne zistiť, kedy a na ktorú školu bol daný test v zásielke doručený. Rovnako balenie testov a zvukových nosičov sa uskutočňovalo tak, že sa viedla presná evidencia ich priradenia školám v zásielke. Práca s testami v tomto informačnom systéme síce zvýšila finančné, personálne a časové náklady, ale zároveň výrazne zvýšila kvalitu všetkých procesov a výstupov z NÚCEM.

Distribúcia zásielok

Počet materiálov, ktoré NÚCEM vytlačil, zabalil a distribuoval na školy v riadnom termíne MS:

- 70 868 ks testov EČ MS z vyučovacích jazykov,
- 68 918 ks testov EČ MS z cudzích jazykov (z toho 2 802 ks v maďarskom jazyku),
- 11 286 ks testov EČ MS z matematiky (z toho 544 ks v maďarskom jazyku),
- 469 ks testov pre žiakov so zdravotným znevýhodnením,
- 9 585 ks CD nosičov so zvukovými nahrávkami k testom z cudzích jazykov,
- 290 ks CD nosičov so zvukovými nahrávkami k testom z cudzích jazykov pre žiakov so zdravotným znevýhodnením,
- 143 220 ks samoprepisovacích odpoveďových hárkov z vyučovacích jazykov,
- 229 880 ks samoprepisovacích odpoveďových hárkov z cudzích jazykov,
- 11 630 ks samoprepisovacích odpoveďových hárkov z matematiky.

Pre náhradný termín maturitnej skúšky bolo pripravených a vytlačených:

- 194 ks testov EČ MS z vyučovacích jazykov,
- 209 ks testov EČ MS z cudzích jazykov (z toho 12 ks v maďarskom jazyku),
- 28 ks testov EČ MS z matematiky (0 ks v maďarskom jazyku),
- 91 ks CD nosičov so zvukovými nahrávkami k testom z cudzích jazykov,
- 2 ks CD nosičov so zvukovými nahrávkami k testom z cudzích jazykov pre žiakov so zdravotným znevýhodnením.

Pred realizáciou maturitných skúšok NÚCEM uskutočnil pracovné stretnutia so zamestnancami KŠÚ (23. novembra 2008 a 23. januára 2009), na ktorých sa dohodol vzájomný koordinovaný postup všetkých zúčastnených strán pri distribúcii zásielok a zabezpečení priebehu maturitných skúšok. Pracovníci NÚCEM zaškolili zodpovedných pracovníkov KŠÚ ako kontrolovať obsah zásielok pri ich preberaní od kuriéra a pri preberaní riaditeľmi škôl a ako skontrolovať špecifické ochranné prvky na zásielkach. KŠÚ v spolupráci s riaditeľmi škôl určili 40 distribučných miest v rámci celého Slovenska, na ktoré boli zásielky s testami doručené kuriérom z NÚCEM.

Zásielky z NÚCEM boli dňa 13. marca 2009 protokolárne odovzdané kuriérskej službe bezpečne zabalené a zapečatené. Všetky zásielky boli 16. marca 2009 doručené na distribučné miesta KŠÚ podľa vopred stanoveného harmonogramu bez poškodenia. K zásielke pre jednotlivé distribučné miesta boli pribalené zásielky s rezervnými testami, CD a ďalšími materiálmi s cieľom eliminovať možné problémy súvisiace s chybovosťou zabalenia zásielok pre školy spôsobenej tak NÚCEM ako aj nesprávnym nahlásením údajov zo strany škôl.

Riaditelia škôl si v každý deň konania EČ MS prišli na určené distribučné miesto prevziať zásielky s testami. KŠÚ vypracovali časový harmonogram preberania zásielok jednotlivými školami tak, aby si všetci riaditelia škôl zásielky prevzali do cca 8.30 h a aby ich najneskôr do 9.00 h bezpečne doručili na príslušné školy. Riaditelia škôl veľmi zodpovedne rešpektovali určený časový harmonogram preberania zásielok. Zásielky so zvyšnými testami zostávali bezpečne uschované v priestoroch KŠÚ, resp. v distribučných miestach určených KŠÚ. Pracovníci KŠÚ nehlásili žiadne podozrenie na manipuláciu s obalmi alebo obsahmi zásielok s maturitnými testami.

Preberanie maturitnej dokumentácie (testov EČ MS, zvukových nahrávok a kľúčov správnych odpovedí) v distribučných miestach sa uskutočňovalo protokolárne, správnosť a neporušenosť obsahu zásielky potvrdili svojimi podpismi na jednej strane zamestnanec KŠÚ a na strane druhej riaditeľ školy, resp. ním poverený zástupca. Otázky súvisiace s distribúciou zásielok zamestnanci KŠÚ okamžite riešili s koordinačným centrom v NÚCEM. KŠÚ nehlásili žiadne vážne chyby v zásielkach. Tiež nebol zaznamenaný žiaden prípad podozrenia na únik informácií o obsahu testov EČ MS a zadaní/tém PFIČ MS. Možno konštatovať, že každoročne sa kvalita a bezpečnosť balenia zásielky zvyšuje, čo je prirodzeným dôsledkom viacročných skúseností s prípravou maturitnej skúšky a prepracovaným postupom pri logistickom zabezpečení maturitnej skúšky.

1.3. Administrácia písomných maturitných skúšok na školách

Administrácia písomných maturitných skúšok prebiehala na všetkých školách koordinovane na základe časového harmonogramu a organizačných pokynov vypracovaných NÚCEM. Po doručení zásielok s testami na školy žiaci v dopoludňajších hodinách písali testy EČ MS a v popoludňajších hodinách bola administrovaná PFIČ MS. Medzi oboma časťami maturitných skúšok bola vymedzená prestávka pre žiakov a pre zúčastnených učiteľov.

V zmysle organizačných pokynov pripravených NÚCEM riadil realizáciu EČ a PFIČ MS na každej škole školský koordinátor a za jej priebeh zodpovedal riaditeľ školy, predseda školskej maturitnej komisie a predseda predmetovej maturitnej komisie. Administrátormi testov boli interní učitelia školy, ktorí nemali aprobáciu na testovaný predmet. Externý dozor počas administrácie testov a pri hodnotení úloh s krátkou odpoveďou EČ MS (okrem matematiky) vykonávali pedagogickí zamestnanci z iných škôl – predsedovia predmetových maturitných komisií (ďalej PMK) – menovaní krajskými školskými úradmi. Priebeh maturitných skúšok na vybraných školách kontrolovali zamestnanci Štátnej školskej inšpekcie.

Riešenia úloh EČ MS žiaci písali na samoprepisovacie odpovedové hárky (originály škola odoslala na centrálnu vyhodnotenie, kópie zostali v škole ako doklad o konaní skúšky).

Hodnotiteľmi úloh s krátkou odpoveďou EČ MS z cudzích a vyučovacích jazykov boli interní učitelia menovaní riaditeľom školy (mohli mať aj aprobáciu na testovaný predmet). Testy z matematiky sa nevyhodnocovali na školách, všetky úlohy sa vyhodnocovali centrálné, pomocou skenovania a následného elektronického spracovania výsledkov. Na školy boli zaslané centrálné vypracované pokyny na hodnotenie EČ a PFIČ MS a v dobe hodnotenia úloh s krátkou odpoveďou z EČ MS mohli predsedovia PMK telefonicky konzultovať so zamestnancami NÚCEM prípadné problémy spojené s hodnotením alebo s organizáciou tejto časti maturitných skúšok. Hodnotitelia úloh s krátkou odpoveďou postupovali podľa kľúča správnych odpovedí, pričom NÚCEM zaslalo na školy len tú časť kľúča, na základe ktorej učitelia vyhodnocovali úlohy s krátkou odpoveďou. Kompletné kľúče správnych odpovedí zo všetkých predmetov boli zverejnené na webovej stránke NÚCEM až po ukončení EČ MS na školách.

1.4. Spracovanie odpoveďových hárkov a odosielanie výsledkov EČ MS na školy

Školy zaslali ihneď po skončení EČ MS vyplnené originály odpoveďových hárkov (zabalené, podobne ako testy v zásielkach pre školy, v špeciálnych bezpečnostných obálkach) na centrálné spracovanie. Zásielky boli kuriérskou službou doručené do spracovateľskej firmy na centrálné vyhodnotenie. Úlohy s výberom odpovede boli vyhodnocované skenovaním, následne boli dáta vyťažované v elektronickom formáte a porovnávané s kľúčom správnych odpovedí. Rovnako boli aj úlohy s krátkou odpoveďou (už ohodnotené na školách) spracovávané elektronicky.

Spracovanie odpoveďových hárkov zo škôl sa v spracovateľskej firme realizovalo v dňoch od 23. marca do 14. apríla 2009. Mnohé odpoveďové hárky doručené zo škôl mali nedostatky vo vyplnení identifikačných údajov v záhlaví hárka (chybne vyplnený kód žiaka, kód školy, kód testu), niektoré úlohy s krátkou odpoveďou neboli ohodnotené hodnotiteľmi a pod. Výskyt chýb v odpoveďových hárkoch bol v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi nižší, čo poukazuje na to, že kvalita výstupov zo škôl sa mierne zlepšuje.

Dáta a výstupy dodané spracovateľskou firmou boli v NÚCEM v dňoch od 14. apríla 2009 do 30. apríla 2009 prekontrolované, vykonala sa položková analýza v jednotlivých testoch EČ MS. Po následnej úprave bodovania niektorých sporných položiek NÚCEM pripravil a odoslal školám výsledkové listiny žiakov z jednotlivých predmetov.

V dňoch 6. - 7. mája 2009 boli do škôl doručené výsledky (výsledkové listiny) žiakov príslušnej školy z jednotlivých testov EČ MS. Vo výsledkových listinách bola uvedená úspešnosť žiaka v teste (v percentách) a jeho relatívna úspešnosť v porovnaní s celoslovenským výsledkom (percentil). O výsledkoch z jednotlivých predmetov škola informovala žiakov a úspešnosť a percentil uvádza na maturitnom vysvedčení.

Školy mali od 5. mája 2009 možnosť prevziať výsledkové listiny aj v elektronickej podobe z formulára, ktorý bol vytvorený a spravovaný ÚIPŠ – ŠVS Banská Bystrica. Potvrdilo sa, že obe formy preberania a odovzdávania výsledkov sú spoľahlivé, bezpečné a z užívateľského hľadiska bezproblémové. Elektronická forma výsledkov žiakov školám uľahčila vypĺňanie maturitných vysvedčení a príslušnej maturitnej dokumentácie, avšak bez zavedenia elektronického podpisu nie je možné ju považovať za právoplatný dokument výsledného hodnotenia maturantov. Tento spôsob importu kompletých výsledkov žiakov výrazne zefektívňuje celý proces a je preto potrebné ho na základe získaných skúseností ďalej skvalitňovať, aby mohol v najbližších rokoch plne nahradiť písomnú podobu výsledkových listín.

Práce PFIČ MS sa opravovali a hodnotili podľa centrálnych pokynov na jednotlivých školách. Zber výsledkov PFIČ MS sa uskutočnil v dňoch 18. máj – 5. jún 2009 prostredníctvom elektronického formulára vytvoreného ÚIPŠ - ŠVS v Banskej Bystrici.

1.5. Zhodnotenie organizačného zabezpečenia a priebehu maturitných skúšok

Písomné maturitné skúšky sa uskutočnili bez závažnejších nedostatkov alebo pochybení jednotlivých zúčastnených strán. V nasledujúcich riadkoch hodnotíme silné a slabé stránky organizačného zabezpečenia a priebehu maturitných skúšok z pohľadu NÚCEM.

Pozitíva

- dobrá spolupráca a komunikácia so školami (využitie elektronickej komunikácie a distribúcie informácií),
- zodpovedný prístup riaditeľov väčšiny škôl,
- veľmi dobrá spolupráca a komunikácia s KŠÚ,
- dobrá organizácia činností na distribučných miestach KŠÚ,
- zodpovedné a profesionálne správanie metodikov KŠÚ,
- stabilné tímy tvorcov testov a dodávateľov testových položiek,
- vysoké štatistické parametre kvality testov (napr. reliabilita testov),
- účelné zavedenie ochranných prvkov na testy a zásielky s testami,
- presná evidencia zabalených testov a CD nosičov (čiarové kódy),
- efektívne a účelne vytvorený informačný systém pre tlač a balenie testov,
- nízka chybovosť balenia testov,
- vysoké pracovné a morálne nasadenie zamestnancov NÚCEM,
- zabezpečenie objektívneho priebehu testovania bez úniku informácií,
- úspešne uskutočnené inovatívne formy administrácie testovania (maturita on-line),
- elektronická distribúcia výsledkov externej časti MS na školy a zjednodušenie vyplňania maturitnej dokumentácie.

Negatíva:

- relatívne veľký počet žiakov, ktorí žiadali o zmenu predmetu alebo úrovne maturitnej skúšky v januári 2009,
- relatívne vysoká chybovosť škôl v prihlasovaní žiakov na maturitnú skúšku,
- zvýšené náklady škôl na tlač organizačných pokynov,
- zvýšené náklady škôl na preberanie zásielok v distribučných miestach,
- testovanie v popoludňajších hodinách (písomná forma internej časti),
- nedôsledné rešpektovanie organizačných pokynov zo strany niektorých škôl,
- neprekontrovaná kvalita a úplnosť vyplnenia odpovedových hárkov zo strany škôl pred ich odoslaním na spracovanie v NÚCEM,
- možný výskyt problematických úloh v testoch, keďže celé testy neboli vopred odpilotované (snaha o maximálne utajenie testov),
- limitovaný počet interných zamestnancov NÚCEM znemožňuje uskutočňovať adekvátny výskum a vývoj v oblasti tvorby testov a analýzy výsledkov testov.

1.6. Návrhy na zlepšenie organizácie a priebehu maturitných skúšok v školskom roku 2009/2010

a) Komunikácia so školami:

- príprava informačného portálu pre maturitu na internetovej stránke NÚCEM,

- vo vzdelávaniach pre predsedov predmetových maturitných komisií klásť dôraz na zabezpečenie korektnosti priebehu testovania na školách a systematickej kontrolnej činnosti (zamedzenie odpisovania a spolupráce žiakov),
- pri komunikácii s riaditeľmi škôl apelovať na vytvorenie objektívnych podmienok testovania na školách,
- v pokynoch na administráciu testov opakovane zdôrazňovať nutnosť dôslednej kontroly vyplňania odpovedových hárkov zo strany administrátora a kontroly hodnotenia úloh s krátkou odpoveďou zo strany predsedu predmetovej maturitnej komisie.

b) Organizačné zabezpečenie:

- z organizačného a psychohygienického hľadiska by bolo účelnejšie administrovať PFIČ MS pred EČ MS,
- naďalej distribuovať testové zásielky na školy prostredníctvom distribučných miest KŠÚ,
- ponechať, resp. rozšíriť počet distribučných miest v regiónoch (najmä Košický kraj),
- pre testovanie málo početných cudzích jazykov vytvoriť testovacie centrá v jednotlivých krajoch s využitím on-line foriem testovania,
- v testovacích centrách uskutočniť aj náhradný termín MS, prípadne aj s využitím on-line testovania.

c) Inovácie a vývoj v technickom zabezpečení a administrácii testovaní:

- ešte viac zefektívniť proces zberu údajov zo škôl a prihlasovania žiakov na maturitnú skúšku (v spolupráci s ÚIPŠ-ŠVS),
- zefektívniť systém tlače a balenia testov,
- v testovacích centrách v krajoch uskutočňovať priebežné on-line testovanie počas školského roka so zámerom výskumov novej elektronickej formy testovania,
- rozšírením softvérových riešení skvalitniť spracovanie výsledkov žiakov a prípravu výsledkových listín na školy (napr. elektronický podpis),
- rozširovať využitie informačných systémov v oblasti meraní v súlade s medzinárodnými trendmi,
- v čoraz väčšej miere adaptovať nové formy elektronickeho testovania, elektronickeho dotazníkov, zberu a spracovania údajov v oblasti národných meraní,
- permanentne zefektívňovať procesy manažmentu kvality a organizácie procesov v oblasti meraní.

d) Personálne zabezpečenie:

- vzhľadom na personálnu poddimenzovanosť realizačného tímu v NÚCEM je nevyhnutné z perspektívneho hľadiska rozšíriť pracovné pozície – napr. pre koordináciu a organizačné riadenie činností v oblasti tvorby testov, logistiky, manažmentu kvality procesov a výstupov, štatistiky a analýz.

2. Maturita on-line

2.1. Základné informácie o projekte

Realizátormi projektu „Maturita on-line“ boli NÚCEM ako odborný garant a ÚIPŠ ako organizačný garant a garant technického zabezpečenia. Softvérové riešenie dodala firma AgemSoft, a.s., internetovú konektivitu zabezpečovala spoločnosť T-com. Pri príprave projektu sa vychádzalo zo skúseností z minulého školského roka, kde bolo testovaných 215 žiakov z 11 škôl. Projekt on-line testovania sa stal súčasťou strategického zámeru MŠ SR rozširovať využitie informačno-komunikačných technológií v oblasti vzdelávania a zabezpečovať postupný prechod od tradičnej školy na modernú. Projekt zároveň nadviazal

na celosvetové skúsenosti, trendy a vývoj v krajinách EÚ a v širšom medzinárodnom kontexte v oblasti skvalitňovania vzdelávania a využívania nových metód a technológií.

V školskom roku 2008/2009 sa projektu zúčastnili vybraní žiaci z 20 stredných škôl SR. On-line formou maturovalo 399 žiakov z anglického jazyka na úrovni B1 a 392 žiakov z matematiky.

2.2. Príprava on-line testovania

Testovanie prebehlo na školách, ktoré boli vybrané po dôkladnom zvážení ich technických podmienok, školskej infraštruktúry informačného systému a zabezpečení interného IT správcu siete na škole. Do úvahy sa bralo v prvom rade pripojenie na internet a ostatné technické podmienky. Boli vybrané školy s ADSL pripojením, ktoré poskytuje firma T-com ako aj školy pripojené na SANET. Toto pripojenie bolo zvolené vzhľadom na nutnosť čo najväčšej bezpečnosti, ktorú táto firma garantovala. Každá škola zapojená do projektu bola vybavená 20 počítačmi, tlačiarňou a príslušenstvom, ktoré na základe zmluvy s ÚIPŠ zostanú zapožičané na školách.

Dôležitú úlohu zohrali pracovníci ÚIPŠ - ŠVS, ktorí zabezpečovali prípravu a realizáciu testovania na školách v príslušných krajoch. Okrem prípravy a odskúšania technických zariadení, mali pracovníci ŠVS dôležitú úlohu pri príprave a zaškolení IT technikov a administrátorov testovania na elektronickú formu priebehu maturity. Školenie administrátorov zo škôl východoslovenského regiónu sa uskutočnilo 18. februára 2009 v Prešove, pre administrátorov zo stredného a západného Slovenska 26. februára 2009 v Bratislave, v priestoroch škôl zúčastnených v projekte on-line testovania. Práve dôkladná príprava zamestnancov škôl významne prispela k bezproblémovému priebehu testovania.

Na podporu realizácie maturity on-line bol vytvorený internetový portál, kde sa nachádzali všetky potrebné informácie pre zúčastnené školy, žiakov a širokú verejnosť. Portál obsahoval manuály a návody spracované vo forme ozvučeného videa a sprievodných textov. Pre účely prípravy žiakov a škôl bola na portáli pripravená skúšobná verzia testovacieho prostredia a boli tiež sprístupnené testy z minuloročného pilotného on-line testovania. Portál sa ukázal ako veľmi dôležitý nástroj pre zvládnutie celého procesu prípravy aj uskutočňovania maturity on-line.

2.3. Realizácia projektu

Nevyhnutnou súčasťou celej realizácie bola generálna skúška, ktorá sa uskutočnila 11. marca 2009. Počas nej bol odskúšaný celý systém testovania v reálnych podmienkach. Boli vyskúšané krízové situácie a ich riešenie pripraveným postupom, overilo sa personálne a riadiace zabezpečenie projektu.

Pre účely priamej podpory ostrej maturity bolo technickým dodávateľom riešenia zriadené telefonické centrum, z ktorého bol vykonávaný aj monitoring a riadenie priebehu testovania.

Testy boli prístupné cez internetové bezdrôtové spojenie výlučne na základe jedinečných prístupových údajov. Celý proces maturity on-line spĺňal najprísnejšie kritériá na utajenosť a bezpečnosť procesov. Samotné testovanie bolo realizované profesionálnym špecializovaným systémom s veľkou funkcionalitou nad rámec projektu.

Testovacie prostredie spĺňalo požadovanú funkcionalitu, boli dodržané všetky termíny a bezpečnostné opatrenia zakomponované v realizácii sa ukázali ako dostatočné. Nebol zaznamenaný žiaden únik testov ani iných informácií, neprišlo k žiadnemu ohrozeniu priebehu testovania. Všetky potenciálne riziká boli eliminované. Priebeh testovania na školách bol bezproblémový, neboli zaznamenané žiadne vážne nedostatky.

2.4. Spracovanie odpovedí žiakov

Po ukončení on-line testovania boli odpovede žiakov na školách vytlačené pre účely ich archivácie na škole. Úlohy s krátkou tvorenou odpoveďou, na rozdiel od tlačenej testov, nemuseli hodnotiť učitelia na školách, ale boli vyhodnotené centrálnou s využitím špecificky prispôbeného softvéru v NÚCEM.

Reálne vykonávali vyhodnocovanie odpovedí žiakov dvaja hodnotitelia pod dohľadom predsedu predmetovej maturitnej komisie. V prípade nerovnakého alebo sporného ohodnotenia odpovedí zo strany hodnotiteľov predseda predmetovej maturitnej komisie rozhodol, ktorá odpoveď má byť uznaná ako správna. Následne bolo vykonané jednotné hodnotenie odpovedí všetkých žiakov.

Veľkým prínosom elektronického testovania sa reálne ukazuje na jednej strane rýchlosť vyhodnotenia žiackych odpovedí, na strane druhej kvalita týchto hodnotení, ako aj kvalita spracovania výsledkov. Pri spracovaní výsledkov je odbúraná potreba skenovania odpovedí z papierovej do elektronickej formy, a tým aj minimalizovaný výskyt chybovosti. Celý proces prebieha bez vysokých časových nárokov, veľmi efektívne a spoľahlivo. Takýto spôsob elektronického hodnotenia externých testov sa približuje k ideálnemu a želateľnému stavu objektívneho, nezávislého a spravodlivého hodnotenia odpovedí žiakov v certifikačných meraniach, ktoré sú súčasťou externej evalvácie výsledkov vzdelávania na národnej úrovni.

2.5. Zhodnotenie projektu

Celý priebeh testovania jasne ukázal reálne možnosti použitia on-line testovania aj na vykonávanie externej časti maturitnej skúšky. Elektronická forma testovania ponúka široké možnosti a výhody. Je však nutné zhodnotiť formu a spôsob súčasne používaného maturitného testovania a prispôsobiť ho elektronickému testovaniu. Do úvahy je potrebné brať existujúcu legislatívu, technické a personálne možnosti a špecifikovať potrebu ich zmien. Ukazuje sa ako potrebné postupne transformovať testy do podoby vhodnej pre elektronické testovanie.

Výsledky dotazníkov:

Pozitíva:

- veľmi dobré organizačné zabezpečenie prípravy on-line maturít a školenia (80 % administrátorov a koordinátorov),
- veľmi dobrá informovanosť, zrozumiteľnosť a komplexnosť informácií a organizačných pokynov (82 % administrátorov a koordinátorov),
- veľmi dobré technické zabezpečenie on-line maturít a spolupráca s pracovníkmi ŠVS a T-Com pri riešení technických problémov (84 % administrátorov a koordinátorov),
- optimálny až veľmi dobrý obsah a prehľadnosť portálu k on-line maturite (90 % žiakov),
- optimálne až veľmi dobré grafické a technické spracovanie testu v on-line forme (93% žiakov),
- 75 % žiakov považuje maturitu on-line spôsobom za výhodnejšiu v porovnaní s papierovou formou, odporúčali by ju aj ostatným žiakom,
- jednoduchšia a rýchlejšia oprava chybných odpovedí v porovnaní s papierovým odpoveďovým hárkom (28 % žiakov),
- jednoduchšie vyplňovanie odpoveďového hárka v porovnaní s papierovým odpoveďovým hárkom, najmä z anglického jazyka (15 % žiakov).

Negatíva:

- pomalé načítavanie stránok počas riešenia testu (60 % žiakov a administrátorov),

- časové znevýhodnenie žiakov riešiacich test on-line spôsobom voči ostatným maturantom pre dvojité zaznamenávanie odpovedí počítačom aj do pomocného papierového odpovedového hárka (40 % žiakov),
- nezvyk čítať texty a zadania úloh testu z obrazovky počítača (18 % žiakov).

2.6. Odporúčania a návrhy

Pre realizáciu elektronického testovania v oblasti národných meraní v ďalšom období je potrebná detailná analýza súčasného stavu technickej a personálnej vybavenosti škôl ako aj internetovej konektivity škôl a ďalších zapojených školských organizácií. Je potrebné postupne zabezpečovať vhodné technické a personálne podmienky s definovaním účelu a použitia navrhovaného systému.

Širšie nasadenie systému testovania on-line si bude vyžadovať zvýšenú informovanosť a zaškolenie škôl. Je nutné ukázať školám výhody on-line testovania, čo zabezpečí ich aktívnu súčinnosť.

Je nutné zabezpečiť reálne projektové riadenie celého systému, dostatočnú časovú dotáciu pre prípravnú, implementačnú aj realizačnú fázu. Nevyhnutné je prehodnotiť existujúci spôsob testovania a navrhnúť systém vhodný pre elektronickú formu testovania.

3. Štatistické výsledky EČ MS v školskom roku 2008/2009

3.1. Prehľad počtu zúčastnených žiakov a škôl v EČ MS 2009

Maturitné skúšky v školskom roku 2008/2009 vykonali žiaci zo 755 stredných škôl v SR. Spolu sa EČ MS 2009 v riadnom termíne zúčastnilo 60 732 žiakov, z toho 47% chlapcov a 53 % dievčat. Náhradného termínu sa zúčastnilo celkom 100 žiakov.

Zo slovenského jazyka a literatúry maturovalo spolu 57 638 žiakov. Najviac žiakov maturovalo v Prešovskom, Žilinskom a Košickom kraji. Z tabuľky č. 1 (príloha) vyplýva, že necelé 4 % žiakov externe maturovalo z maďarského jazyka, resp. zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry. Z toho 40,4 % žiakov je z Nitrianskeho kraja, zvyšok tvoria žiaci Trnavského (33,0 %), Košického (13,4 %), Banskobystrického (9,1 %) a Bratislavského (4,1 %) kraja. EČ MS z ukrajinského jazyka prebehla na 1 škole v Prešovskom kraji.

Maturitnú skúšku z matematiky si zvolilo 9 250 žiakov, t. j. takmer 15,2 % všetkých maturantov, čo je porovnateľný záujem ako v minulom roku. Najväčšie zastúpenie maturantov z matematiky bolo v Žilinskom (18,8 %), Bratislavskom (18,4 %) a Banskobystrickom (16,0 %) kraji.

Z cudzích jazykov si žiaci najčastejšie volili anglický jazyk v oboch úrovniach. Pre porovnanie, testy z AJ (spolu obe úrovne) si zvolilo 39 678 žiakov, čo predstavuje 65,3 % z celkového počtu maturantov, z NJ (obe úrovne) si zvolilo 17 452 žiakov (t. j. 28,7 %). Ako tretí v poradí si volili žiaci ruský jazyk (3,1 %). Nasledujú francúzsky jazyk (0,6 %), španielsky jazyk (0,1 %) a taliansky jazyk (0,04 %). U anglického a ruského jazyka to znamená mierny nárast oproti minulému roku, u ostatných cudzích jazykov došlo k miernemu poklesu počtu maturantov. Najväčšie zastúpenie maturantov z anglického jazyka bolo v Košickom kraji (71,7 % všetkých maturantov v kraji). V Trnavskom kraji pozorujeme najväčšie zastúpenie žiakov maturujúcich z nemeckého jazyka (37,0 % všetkých maturantov v kraji). Maturanti z ruského jazyka sa objavujú najviac v Košickom a Prešovskom kraji, čo spolu tvorí viac ako 51% všetkých maturantov z ruského jazyka v rámci Slovenskej republiky.

Z hľadiska preferovania úrovne obťažnosti v jednotlivých cudzích jazykoch, žiaci si vybrali prevažne úroveň B1, čo im v prechodnom období umožňuje vyhláška č. 318/2008 Z. z. V Bratislavskom kraji až 25,5 % maturantov z anglického jazyka maturovalo na úrovni B2 a trend väčšieho záujmu o maturitu na úrovni B2 pozorujeme v Bratislavskom kraji aj u nemeckého a francúzskeho jazyka.

3.2. Štatistické výsledky EČ MS 2009

Priemerné úspešnosti v jednotlivých testoch sa pohybovali v rozmedzí 40,6 % do 73,2 %. V skutočnosti však má zmysel interpretovať iba výsledky v testoch, kde boli testované štatisticky významné počty žiakov. Vtedy tento interval bude od 44,2 % (NJB1) do 67,3 % (NJB2). Tento interval sme očakávali vzhľadom na to, že testy boli pripravované ako NR testy („norm referenced“, porovnávacie/rozlišujúce testy), kde za ideálnu priemernú úspešnosť považujeme úspešnosť v rozmedzí 50 % - 60%. V tomto kontexte úspešnosť v testoch SJL, AJB2 a NJB2 možno hodnotiť ako úspešnosť nad očakávania.

Úspešnosť podľa krajov

V tabuľke č. 3 (príloha) uvádzame dosiahnutú priemernú úspešnosť maturantov v testoch EČ MS z jednotlivých predmetov a úrovní podľa krajov. Tabuľka zároveň obsahuje porovnanie s celoslovenskými priemernými hodnotami úspešnosti testov EČ MS v rovnakom členení. V slovenskom jazyku a literatúre mali najväčšiu úspešnosť žiaci Bratislavského kraja. Podobne boli najúspešnejší žiaci Bratislavského kraja aj v slovenskom jazyku a slovenskej literatúre, maďarskom jazyku a v anglickom jazyku v oboch úrovniach. V nemeckom jazyku na oboch úrovniach boli najúspešnejší žiaci Prešovského kraja. Žiaci Trnavského kraja dosiahli najlepšie výsledky z matematiky.

Úspešnosť podľa typov škôl

Prehľadné porovnanie úspešnosti medzi maturantmi gymnázií a ostatných stredných škôl je uvedené v tabuľke č. 4 (príloha). Pri dosiahnutej úspešnosti testu je uvedený aj počet žiakov, ktorí písali daný test. Tento parameter je veľmi dôležitý pre korektnú interpretáciu dosiahnutých výsledkov. Napr. ak test z TJ úroveň B1 písali 3 žiaci z ostatných stredných škôl, úspešnosť vypovedá o individuálnom výkone žiakov a nič nehovorí o tom, ako úspešne v testovaní z tohto predmetu obstáli všetky ostatné stredné školy.

Vo všetkých predmetoch boli úspešnejší žiaci gymnázií (okrem TJB1, čo sme komentovali vyššie).

Úspešnosť podľa zriaďovateľa

Ako uvádza tabuľka č. 5 (príloha), z hľadiska zriaďovateľa dosahujú najvyššiu úspešnosť vo väčšine predmetov a úrovní žiaci cirkevných škôl v porovnaní so žiakmi gymnázií a súkromných škôl (okrem NJB2). Podrobnejšie údaje o významnosti zistených rozdielov budú obsahom ďalších analytických správ zo strany NÚCEM.

Úspešnosť podľa pohlavia

Z tabuľky č. 6 (príloha) vyplýva, že dievčatá boli v EČ MS – riadny termín v priemere úspešnejšie ako chlapci. Úspešnosť dievčat je väčšia v testoch z vyučovacích jazykov a tiež v anglickom jazyku na úrovni B1. Chlapci boli úspešnejší nemeckom jazyku úrovne B2. V matematike sme nezaznamenali štatisticky významný rozdiel úspešnosti v závislosti od pohlavia.

Žiaci so zdravotným znevýhodnením

Tabuľky č. 7 – 9 prezentujú informácie o počtoch žiakov so zdravotným znevýhodnením zúčastnených v EČ MS, ich zastúpenie v jednotlivých typoch škôl a úspešnosť týchto žiakov v jednotlivých predmetoch EČ MS 2009. Z analýz vyplýva, že každoročne sa počet žiakov zo zdravotným znevýhodnením zvyšuje, pričom najviac sa

rozširuje skupina žiakov s vývinovými poruchami učenia. Z pohľadu úspešnosti v niektorých predmetoch (napr. SJL, AJB1) je úspešnosť žiakov so zdravotným znevýhodnením štatisticky významne nižšia ako u intaktnej populácie. Podrobnejšie údaje o významnosti zistených rozdielov a ich dôvody budú obsahom ďalších analytických správ zo strany NÚCEM.

3.3. Sledovanie vývoja niektorých ukazovateľov EČ MS v rokoch 2004 - 2009

Vývoj preferencií maturitných úrovní zo strany žiakov

Na základe údajov z národných meraní realizovaných v rámci EČ MS v rokoch 2004 – 2009 (v rokoch 2004, 2005 a 2008 sa uskutočnili generálne skúšky z jednotlivých skupín predmetov) vieme rozoznať určité tendencie žiakov pri výbere maturitných predmetov a najmä úrovní. Trendy vo vývoji počtu prihlásených žiakov na EČ MS v jednotlivých rokoch prezentujú grafy č. 1 až 11.

Dlhodobou pozorovaným javom je skutočnosť, že anglický jazyk je čoraz preferovanejším cudzím jazykom, z ktorého žiaci maturujú na všetkých typoch škôl, naopak záujem o maturitu z nemeckého jazyka, najmä na úrovni vyššej klesá. Keďže EČ MS v tomto školskom roku mohli žiaci vykonať iba z jedného cudzieho jazyka, odzrkadlil sa tento fakt na zvýšení počtu maturantov z troch ťažiskových jazykov (anglického, nemeckého a ruského) na úkor „malých“ jazykov (francúzskeho, španielskeho, talianskeho).

Kým v minulom školskom roku si žiaci stredných odborných škôl mohli vybrať úroveň C, v tomto školskom roku takúto možnosť nemali, preto väčšina išla maturovať z úrovne B1, ktorá svojou náročnosťou (podľa Európskeho referenčného rámca) mnohých žiakov zaskočila. Úroveň vzdelávania v cudzích jazykoch na odborných školách nepostačuje na to, aby mnohí ich absolventi zvládli úspešne jazykovú skúšku na úrovni B1. Vysoký podiel žiakov z týchto typov škôl (väčšinou s horšími výsledkami) v súbore testovaných v úrovni B1 spôsobil, že priemerná úspešnosť v tejto úrovni vo všetkých cudzích jazykoch bola nižšia (v niektorých, napr. francúzsky jazyk, výrazne nižšia) ako úspešnosť v úrovni B v predchádzajúcom školskom roku.

V úrovni B2 konštatujeme porovnateľné výsledky ako v úrovni A v predchádzajúcich školských rokoch. Tento fakt súvisí s tým, že v danej úrovni maturujú jazykovo najzdatnejší žiaci, a tým sa udržuje jej konštantná priemerná úspešnosť na vysokých hodnotách.

O testy EČ z matematiky je pozorovateľný mierne klesajúci záujem, čo zrejme súvisí s klesajúcim trendom populácie maturantov.

4. Analýza výsledkov externej časti maturitnej skúšky podľa predmetov

4.1 Vyučovacie jazyky

V školskom roku 2008/2009 sa po druhýkrát uskutočnila riadna maturitná skúška z vyučovacích jazykov. Slovenský jazyk a literatúru (SJL) písali maturanti na školách s vyučovacím jazykom slovenským a ukrajinským, maďarský jazyk a literatúru (MJL) písali žiaci na školách s vyučovacím jazykom maďarským. Ukrajinský jazyk a literatúru (UJL) písali žiaci na školách s vyučovacím jazykom ukrajinským. Charakteristika testov zo všetkých vyučovacích jazykov bola rovnaká. Maturitné testy obsahovali 64 položiek v pomere 40 úloh s výberom odpovede: 24 úloh s krátkou odpoveďou. V roku 2009 sa zrušili úrovne a všetci žiaci maturovali na rovnakej, základnej úrovni.

4.1.1 Slovenský jazyk a literatúra

Test zo slovenského jazyka a literatúry riešilo 57 638 žiakov na 723 školách s vyučovacím jazykom slovenským a ukrajinským. Z toho bolo 18 684 žiakov z gymnázií a 38 954 žiakov z ostatných stredných škôl.

Priemerná úspešnosť dosiahla **62,9 %** (pozri graf č. 12 v prílohe).

V slovenskom jazyku a literatúre sa potvrdili rozdiely vo výkonoch žiakov gymnázií a ostatných stredných škôl v prospech gymnázií (pozri graf č. 13 v prílohe).

Rozdiely v úspešnosti sú významné len medzi súkromnými a cirkevnými školami v prospech cirkevných škôl. Rozdiely medzi štátnymi a súkromnými, štátnymi a cirkevnými školami sa nepotvrdzujú (pozri graf č. 14 v prílohe).

Úspešnosti zo slovenského jazyka a literatúry medzi kraji sú porovnateľné, rozdiely sú z hľadiska vecnej signifikancie zanedbateľné (pozri graf č. 15 v prílohe).

Ukazujú sa však mierne významné rozdiely v úspešnosti v prospech dievčat (pozri graf č. 16 v prílohe).

V predmete slovenský jazyk a literatúra sú výsledky žiakov, ktorí navštevujú štvorročné a osemročné gymnáziá, porovnateľné. Nepotvrdzujú sa významné rozdiely v prospech osemročných gymnázií.

Z hľadiska celkových dosiahnutých výsledkov, z hľadiska priemeru, môžeme konštatovať, že žiaci dosahujú v testoch uspokojivé výsledky. **Vysokú úspešnosť** dosahujú žiaci v úlohách viažucich sa na **čítanie s porozumením**. Úspešnejšie zvládajú *porozumenie umeleckého textu*. Úlohy viažuce sa na *vecný, publicistický a odborný text* vykazujú **vyššiu obťažnosť**, žiakom robí problém pracovať s takýmto textom.

V oblasti jazyka vyššiu úspešnosť vykazujú žiaci vo *využití slovnej zásoby, tvorbe slov, vedia určiť základné slovné druhy a vetné členy, rozlíšiť vety podľa modálnosti, stavby a zloženia, určovať slohové postupy*. **Nedostatky** zaznamenávame pri *rozdeľovaní cudzích slov na slabiky, určovaní neplnovýznamových slov, určovaní slovesného spôsobu, pri transformovaní pasívnej konštrukcie slovesa na aktívnu, v určovaní vedľajších viet*. **Nízku úspešnosť** dosahujú žiaci v otázkach, kde treba *identifikovať jazykový štýl konkrétnej ukážky, určiť druh opisu, štylistický prostriedok a druh charakteristiky*. *Pravopis* ovládajú priemerne.

V literatúre sa žiaci **dobre orientujú** v jednotlivých *literárnych obdobiach, smeroch, žánroch, poznajú ich predstaviteľov a diela, veršové schémy, rozoznávajú hlavné činitele literárneho diela*. **Nížšiu úspešnosť** preukazujú v oblasti *teórie literatúry (pomenovanie básnických obrazov, určenie veršovej stopy, druhu rýmu, typu rozprávača)*, v riešení úloh, v ktorých majú preukázať svoj *postoj k známemu (prečítanému) dielu*. Žiaci **majú problém identifikovať umelecké prostriedky** a nepoznajú všetky diela uvedené v cieľových požiadavkách.

V jazykovej a slohovej časti je potrebné **klásť dôraz** na produkciu rôznych druhov *súvislých textov*, v rámci ktorých *žiak aplikuje nadobudnuté vedomosti z jednotlivých jazykových rovín a praktické zručnosti*.

4.1.2 Maďarský jazyk a literatúra

Test z maďarského jazyka a literatúry riešilo 2 424 žiakov na 66 školách s vyučovacím jazykom maďarským, z toho bolo 956 žiakov z gymnázií a 1 468 žiakov z ostatných stredných škôl.

Priemerná úspešnosť dosiahla **59,7 %** (pozri graf č. 12 v prílohe).

V maďarskom jazyku a literatúre sa potvrdili rozdiely v úspešnosti medzi gymnáziami a ostatnými strednými školami v prospech gymnázií (pozri graf č. 17 v prílohe).

Rozdiely v úspešnosti sú významné medzi súkromnými a cirkevnými školami a medzi štátnymi a súkromnými školami. Rozdiely medzi štátnymi a súkromnými, štátnymi a cirkevnými školami sa nepotvrdzujú (pozri graf č. 18 v prílohe).

V maďarskom jazyku a literatúre sú najvýznamnejšie rozdiely v úspešnostiach medzi Bratislavským a Banskobystrickým krajom. Preukázali sa aj významné rozdiely v priemerných úspešnostiach medzi BA-BB, $r = 0,30$, BB-KE, $r = 0,23$, BA-TT, $r = 0,11$, BA-NR, $r = 0,13$, TT-BB, $r = 0,15$, NR-BB, $r = 0,11$ (pozri graf č. 19 v prílohe).

V maďarskom jazyku a literatúre sa ukazujú mierne významné rozdiely v úspešnosti v prospech dievčat (pozri graf č. 20 v prílohe).

V predmete maďarský jazyk a literatúra sú výsledky žiakov, ktorí navštevujú štvorročné a osemročné gymnáziá porovnateľné. Nepotvrdzujú sa významné rozdiely v prospech osemročných gymnázií.

Pri riešení testu dosahujú žiaci v oblasti **čítanie s porozumením najvyššiu úspešnosť** v úlohách zameraných *na určenie tvrdení, ktoré priamo vyplývajú z textu ukážky, na orientáciu v texte, na interpretáciu básnikovej výpovede, porozumenie slov v konkrétnom kontexte a porozumenie frazeologických zvrátov. Nízku úspešnosť* dosahujú v úlohách, v ktorých je nutné *odhaliť tvrdenie vyplývajúce z ukážky, v úlohách vyžadujúcich náročnejšiu analýzu a interpretáciu textu.*

V jazyku sa žiaci **dobre orientujú** v problematike spisovnej vrstvy slovnej zásoby, v úlohách, ktoré sa zameriavajú *na významy podstatných mien domáceho a cudzieho pôvodu, homonymá, jazykovú kultúru a využitie súčasnej slovnej zásoby. Nerobí im problém určenie súvetia, viacnásobného vetného člena, rozlíšenie vedľajšej vety, určenie štylistických prostriedkov. Nižšiu úspešnosť* vykazujú v úlohách zameraných *na rozvrstvenie slovnej zásoby z rôznych hľadísk, úlohy zamerané na rozoznanie významu použitých slovných druhov, v určovaní syntagmy, štýlu konkrétnej ukážky, problémom je nahradenie slova a frazémy synonymným výrazom. V pravopise* majú žiaci ťažkosti so *správnym zápisom zložených slov. V literatúre* sa žiaci orientujú *na očakávanej úrovni.*

4.1.3 Ukrajinský jazyk

Test z ukrajinského jazyka riešilo 28 žiakov na 1 gymnáziu s vyučovacím jazykom ukrajinským.

Priemerná úspešnosť bola **52,5 %** (pozri graf č. 12 v prílohe).

Na gymnáziu s vyučovacím jazykom ukrajinským maturuje každý rok len jedna trieda, preto na výsledky má veľký vplyv práve zloženie triedy, jej celková charakteristika. Vzhľadom na malú vzorku položkovú analýzu testu nerobíme, ale zo štatistických ukazovateľov možno konštatovať, že aj v ukrajinskom jazyku majú žiaci v jednotlivých oblastiach porovnateľné vedomosti ako v slovenskom jazyku.

4.2 Slovenský jazyk a slovenská literatúra

V školskom roku 2008/2009 sa po druhýkrát uskutočnila riadna maturitná skúška zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry. Test písali žiaci na školách s vyučovacím jazykom maďarským.

Maturitný test obsahoval 64 položiek v pomere 40 úloh s výberom odpovede: 24 úloh s krátkou odpoveďou. V roku 2009 sa zrušili úrovne a všetci žiaci maturovali na rovnakej, základnej úrovni.

Test riešilo 2 426 žiakov v 66 školách s vyučovacím jazykom maďarským. Z toho bolo 958 žiakov gymnázií a 1 468 žiakov ostatných stredných škôl.

Priemerná úspešnosť v teste dosiahla **55,9 %** (pozri graf č. 21 v prílohe).

V slovenskom jazyku a slovenskej literatúre sa potvrdili rozdiely vo výkonoch žiakov gymnázií a ostatných stredných škôl v prospech gymnázií (pozri graf č. 22 v prílohe).

Rozdiely v úspešnosti sú významné len medzi súkromnými a cirkevnými školami. Rozdiely medzi štátnymi a súkromnými, štátnymi a cirkevnými školami sa nepotvrďujú (pozri graf č. 23 v prílohe).

Najvýznamnejšie rozdiely v úspešnostiach sú medzi Bratislavským a Banskobystrickým krajom. Preukázali sa významné rozdiely v priemerných úspešnostiach medzi BA-BB, $r = 0,40$, BA-TT, $r = 0,24$, BA-NR, $r = 0,22$, BA-KE, $r = 0,22$, BB-KE, $r = 0,22$, TT-KE, $r = 0,11$ (pozri graf č. 24 v prílohe).

Ukazujú sa mierne významné rozdiely v úspešnosti v prospech dievčat (pozri graf č. 25 v prílohe).

Žiaci riešia úlohy, ktoré preverujú porozumenie textu, úspešne v textoch umeleckých aj vecných, čo poukazuje na skutočnosť, že na školách s vyučovacím jazykom maďarským sa pracuje rovnomerne s umeleckým aj vecným textom. Žiaci majú vytvorený väčší časový priestor na rozvíjanie komunikačných, konverzačných a jazykových zručností. V oblasti **čítanie s porozumením najvyššiu úspešnosť** zaznamenávajú v úlohách zameraných na *určenie tvrdení, ktoré priamo vyplývajú z textu ukážky, interpretáciu básnikovej výpovede, porozumenie slov v konkrétnom kontexte, porozumenie frazeologických zvrátov a celkovú orientáciu v texte. Ťažkosťi* im robí *náročnejšia analýza a interpretácia textu, porozumenie slov v konkrétnom kontexte, odhaliť autorov zámer a jeho postoj k opisovanej skutočnosti, nahradíť cudzie slovo slovenským slovom, doplniť slovné spojenie chýbajúce v texte.*

Vo všetkých častiach **jazyka (fonetika, ortografia, morfológia, lexikológia, syntax, štylistika)** žiaci preukazujú **priemernú úspešnosť**. Orientujú sa v *gramatických tvaroch slovies a podstatných mien, v slovných druhoch. Rozlišujú významovo podobné slová a združené pomenovania, význam slovného spojenia aj málo používaného slova. Vedia určiť jednoduchú vetu, priradiť sklad, druh vety podľa obsahu, jazykový štýl.*

Nízkú úspešnosť vykazujú úlohy týkajúce sa *čísloviek, spojok a modálneho slovesa, úlohy na určenie čísla a pádu podstatného mena, na identifikáciu zvrátných slovies v texte. Ťažkosťi* majú *so štylistickým využitím slovnej zásoby a so synonymami, s viacslovným pomenovaním a ustáleným slovným spojením. Problém im robí určiť vetné členy, druh vety podľa zloženia a modality, napísať vetu v správnom slovoslede, určiť vetný sklad a vetné členy, určiť slohový postup, slohový útvar a jazykový štýl.* Zdá sa, že v školách s vyučovacím jazykom maďarským sa venujú jazykovým javom izolovane, bez funkcie v celom texte.

Nedostatky vyplývajú aj zo *stupňa osvojenia aktívnej slovnej zásoby.*

V literatúre žiaci dosiahli **priemernú úspešnosť**, nedostatky vyplývajú najmä z *nedostatočného osvojenia odbornej terminológie* (napr.: názvy umeleckých obrazov - metafora, epiteton).

Vysoké percento dobre riešených otázok svedčí o tom, že učitelia efektívnejšie využívajú vo vyučovacom procese rôzne formy, metódy a postupy vo vyučovaní slovenského jazyka a slovenskej literatúry, na základe čoho sa zvyšuje aj záujem o získanie vedomostí a zručností zo slovenského jazyka ako štátneho jazyka SR.

4.3 Matematika

Test z matematiky obsahuje 20 úloh s krátkou odpoveďou a 10 úloh s výberom odpovede, zahŕňa všetky tematické okruhy a úrovne kognitívnej náročnosti myšlienkových operácií potrebných na vyriešenie úlohy. Postupne sa zvyšuje počet úloh na matematickú čitateľskú gramotnosť.

Test riešilo 9 250 žiakov z 393 škôl. Z toho bolo 6 543 žiakov gymnázií a 2 707 žiakov ostatných stredných škôl.

V tomto školskom roku prebehlo testovanie z matematiky online formou. Testovania sa zúčastnilo 20 škôl a 392 žiakov.

Priemerná úspešnosť dosiahla **51,2 %** (pozri graf č. 26 v prílohe).

V matematike sa potvrdili rozdiely vo výkonoch žiakov gymnázií a ostatných stredných škôl v prospech gymnazistov (pozri graf č. 27 v prílohe).

Rozdiely v úspešnosti sú významné len medzi súkromnými a cirkevnými školami. Rozdiely medzi štátnymi a súkromnými, štátnymi a cirkevnými školami sa nepotvrdzujú. V matematike je signifikantný rozdiel v priemerných úspešnostiach podľa zriaďovateľa iba v prípade súkromné - cirkevné školy, $r = 0,292$ (pozri graf č. 28 v prílohe).

V matematike sú najúspešnejší žiaci Trnavského a Bratislavského kraja. Najslabší je Banskobystrický kraj. Preukázali sa signifikantné rozdiely v priemerných úspešnostiach medzi krajinami TT-BB, $r = 0,18$, TT-ZA, $r = 0,17$, BA-BB, $r = 0,15$, BA-ZA, $r = 0,14$, TT-TN, $r = 0,14$, BB-PO, $r = 0,13$, ZA-PO, $r = 0,12$ (pozri graf č. 29 v prílohe).

Nepotvrdzujú sa rozdiely vo výkonoch chlapcov a dievčat (pozri graf č. 30 v prílohe).

Nepotvrdil sa rozdiel v úspešnosti medzi žiakmi píšucimi testy online formou a žiakmi, ktorí ich riešili v papierovej podobe (pozri graf č. 31 v prílohe).

Najnižšiu úspešnosť dosahujú žiaci v úlohách z *geometrie a v úlohách vyžadujúcich správne pochopenie textu zadania*. **Primeranú očakávanú úspešnosť** dosahujú žiaci v úlohách *typických pre učebnice matematiky a úlohách nevyžadujúcich matematizáciu zadania*.

V súvislosti so zlepšením úrovne matematiky by bolo vhodné zlepšiť nasledovné:

- klásť dôraz na vybudovanie kvalitného matematického základu – pohotovo a správne riešiť lineárne a kvadratické rovnice, používať a upravovať vzorce, správne zaokrúhľovať, bazírovať na presnej interpretácii a používaní matematického aparátu (napr. znamienko mínus pred číslom nie je samotným symbolom odčítania, ale je súčasťou čísla),
- učiť žiakov logicky správne uvažovať, diskutovať a argumentovať,
- zaraďovať viac kontextových úloh, úloh z bežného života (napr. aj z dennej tlače), matematizovať ich, nezabúdať na úlohy, v ktorých sú zadania formou nesúvislých textov (grafy, tabuľky, diagramy),
- rozvíjať a precvičovať priestorovú predstavivosť,
- v tematickom celku *Funkcie* sa zamerať najmä na ich grafickú stránku, čítanie a interpretáciu grafov,
- tematické celky *Kombinatorika a Pravdepodobnosť* zaradiť v priebehu školského roka, nie až na jeho konci, venovať im väčšiu pozornosť (aj z hľadiska času), riešiť aj komplexnejšie úlohy, úlohy, v ktorých k výsledku vedie niekoľko medzivýpočtov, niekoľko čiastkových výsledkov.

4.4 Cudzíe jazyky

Od školského roku 2005/2006 boli z cudzích jazykov administrované testy externej časti (EČ) a test písomnej formy internej časti (PFÍČ) v dvoch úrovniach: základnej (B) a vyššej (A). Testy obsahovali 80 položiek a mali stanovený čas na riešenie 120 minút.

V školskom roku 2006/2007 sa zmenili podmienky testovania. Test základnej úrovne B mal 60 položiek čas stanovený na jeho riešenie sa skrátil na 100 minút.

V školskom roku 2007/2008 k spomínaným dvom úrovniam pribudol aj test úrovne C. Úroveň C bola v porovnaní s úrovňami A a B najmenej náročná a mohol si ju vybrať iba žiak študijného odboru SOU.

V školskom roku 2008/2009 sme sa v cudzích jazykoch opäť vrátili k dvom základným úrovniam – B1, B2, ktoré obsahom i názvom zodpovedajú príslušným kompetenčným úrovniam tak, ako ich stanovuje dokument Rady Európy : Spoločný európsky referenčný rámec na vyučovanie cudzích jazykov.

Testy všetkých úrovní pozostávali z troch častí:

- Počúvanie s porozumením
- Gramatika a lexika
- Čítanie s porozumením

Odlíšovali sa iba stupňom obsahovej náročnosti a počtom jednotlivých položiek v testoch.

4.4.1 Anglický jazyk

Test v úrovni B1 riešilo 34 322 žiakov zo 729 škôl. Z toho bolo 10 821 žiakov gymnázií a 23 501 žiakov ostatných SŠ. Úspešnosť v tejto úrovni dosiahla **50,1 %** (pozri graf č. 32 v prílohe).

Test v úrovni B2 riešilo 5 356 žiakov z 363 škôl. Z toho bolo 4 876 žiakov gymnázií a 480 žiakov ostatných SŠ. Úspešnosť dosiahla **65,1 %** (pozri graf č. 32 v prílohe).

V tomto školskom roku prebehlo testovanie z anglického jazyka online formou. Testovania sa zúčastnilo 21 škôl a 399 žiakov.

V anglickom jazyku sa potvrdili rozdiely vo výkonoch žiakov gymnázií a ostatných stredných škôl v prospech gymnázií (pozri graf č. 33 v prílohe).

V úrovni B2 z AJ sa nepreukázali významné rozdiely, v úrovni B1 len v prípade súkromných a cirkevných škôl (pozri graf č. 34 v prílohe).

Najslabšie výsledky dosiahol spomedzi jednotlivých krajov dosiahol Banskobystrický kraj. V AJB2 sa preukázali významné rozdiely v priemerných úspešnostiach medzi Banskobystrickým krajom v porovnaní so všetkými ostatnými krajinami, ZA-BB, $r = 0,22$, BA-BB, $r = 0,20$, BB-KE, $r = 0,20$, TN-BB, $r = 0,19$, NR-BB, $r = 0,17$, BB-PO, $r = 0,16$, TT-BB, $r = 0,15$. V AJB1 sa preukázali významné rozdiely len v prípade BA-BB, $r = 0,11$ (pozri graf č. 35 v prílohe).

V anglickom jazyku v oboch úrovniach sú úspešnejší chlapci, avšak v úrovni B2 tento rozdiel v prospech chlapcov nie je štatisticky významný (pozri graf č. 36 v prílohe).

Nepotvrdil sa rozdiel v úspešnosti medzi žiakmi píšucimi testy online formou a žiakmi, ktorí ich riešili v papierovej podobe (pozri graf č. 37 v prílohe).

V anglickom jazyku na úrovni B1 a B2 sa ukázali rozdiely vo výsledkoch medzi žiakmi štvor- a osemročných gymnázií. Mierne lepšie výsledky dosahujú žiaci osemročných gymnázií.

V anglickom jazyku na úrovni B1 sú výrazne lepší žiaci osemročných gymnázií v porovnaní so štvorročnými gymnáziami v Bratislavskom a Košickom kraji (pozri graf č. 38 v prílohe).

V anglickom jazyku na úrovni B2 sú významne lepšie výkony žiakov osemročných gymnázií v porovnaní so štvorročnými gymnáziami v Trenčianskom, Košickom a Bratislavskom kraji (pozri graf č. 39 v prílohe).

4.4.2 Nemecký jazyk

Test v úrovni B1 riešilo 16 596 žiakov zo 698 škôl. Z toho bolo 2 376 žiakov gymnázií a 14 220 žiakov ostatných SŠ. Priemerná úspešnosť dosiahla **44,2 %** (pozri graf č. 40 v prílohe).

Test v úrovni B2 riešilo 856 žiakov z 201 škôl. Z toho bolo 612 žiakov gymnázií a 244 žiakov ostatných SŠ. Priemerná úspešnosť dosiahla **67,3 %** (pozri graf č. 40 v prílohe).

V nemeckom jazyku sa potvrdili rozdiely vo výkonoch žiakov gymnázií a ostatných stredných škôl iba v úrovni B1 (pozri graf č. 41 v prílohe).

Rozdiely v NJB2 sa preukázali signifikantné rozdiely medzi súkromnými a cirkevnými školami (pozri graf č. 42 v prílohe).

Najúspešnejší sú žiaci Prešovského kraja a najslabší žiaci Banskobystrického kraja. V NJB2 sa preukázali signifikantné rozdiely v priemerných úspešnostiach medzi kraji BB-PO, $r = 0,40$, NR-PO, $r = 0,37$, TN-PO, $r = 0,36$, TT-PO, $r = 0,30$, PO-KE, $r = 0,27$, ZA-BB, $r = 0,23$, NR-ZA, $r = 0,20$, BA-PO, $r = 0,20$, ZA-PO, $r = 0,19$, TN-ZA, $r = 0,19$, BA-BB, $r = 0,18$, BA-NR, $r = 0,15$, BA-TN, $r = 0,13$, TT-BB, $r = 0,12$, TT-ZA, $r = 0,11$, ZA-KE, $r = 0,11$, BB-KE, $r = 0,11$. V NJB1 sa preukázali signifikantné rozdiely len v prípade TN-PO, $r = 0,12$ (pozri graf č. 43 v prílohe).

V nemeckom jazyku na úrovni B1 sú výsledky chlapcov a dievčat porovnateľné (pozri graf č. 44 v prílohe).

4.4.3 Ostatné cudzie jazyky

a) Ruský jazyk

Test v úrovni B1 riešilo 1 870 žiakov zo 139 škôl. Z toho bolo 361 žiakov gymnázií a 1 509 žiakov ostatných SŠ. Úspešnosť dosiahla **49,9 %** (pozri graf č. 45 v prílohe).

Test v úrovni B2 riešilo 23 žiakov z 9 gymnázií. Úspešnosť dosiahla **71,5 %** (pozri graf č. 45 v prílohe).

b) Francúzsky jazyk

Test v úrovni B1 riešilo 243 žiakov zo 62 škôl. Z toho bolo 95 žiakov gymnázií a 148 žiakov ostatných SŠ. Úspešnosť dosiahla **40,6 %** (pozri graf č. 46 v prílohe).

Test v úrovni B2 riešilo 95 žiakov z 38 škôl. Z toho bolo 87 žiakov gymnázií a 8 žiakov ostatných SŠ. Úspešnosť bola **72,6 %** (pozri graf č. 46 v prílohe).

c) Španielsky jazyk

Test v úrovni B1 riešilo 39 žiakov z 8 gymnázií. Úspešnosť dosiahla **58,7 %** (pozri graf č. 47 v prílohe).

Test v úrovni B2 riešilo 26 žiakov z 9 gymnázií. Úspešnosť dosiahla **73,2 %** (pozri graf č. 47 v prílohe).

d) Taliansky jazyk

Test v úrovni B1 riešilo 13 žiakov zo 7 škôl. Z toho bolo 10 žiakov gymnázií a 3 žiaci ostatných SŠ. Úspešnosť dosiahla **58,6 %** (pozri graf č. 48 v prílohe).

Test v úrovni B2 riešilo 9 žiakov zo 4 gymnázií. Úspešnosť dosiahla **52,5 %** (pozri graf č. 48 v prílohe).

4.4.4 Závěry – cudzie jazyky

Konštatujeme, že zmena podmienok maturitnej skúšky z cudzích jazykov nutne so sebou priniesla odozvu jednak v zmene počtu zúčastnených žiakov a rovnako aj v celkovej priemernej úspešnosti z daného jazyka. Kým v minulých školských rokoch mohol žiak maturovať v externej časti z viacerých cudzích jazykov, v tomto školskom roku mu to legislatíva neumožňovala.

Keďže EČ MS mohol vykonať iba z jedného cudzieho jazyka, odzrkadlil sa tento fakt na zvýšení počtu maturantov z troch ťažiskových jazykov (anglického, nemeckého a ruského) na úkor „malých“ jazykov (francúzskeho, španielskeho, talianskeho). Kým v minulom školskom roku si žiaci študijných odborov SOU mohli vybrať spomínanú úroveň C, v tomto školskom roku takúto možnosť nemali, preto väčšina išla maturovať z úrovne B1, ktorá svojou náročnosťou (podľa Európskeho referenčného rámca) mnohých žiakov zaskočila, keďže úroveň vzdelávania v cudzích jazykoch na odborných školách nepostačuje na to, aby ich absolventi zvládli takúto jazykovú skúšku podľa očakávaní. Vysoký podiel žiakov z týchto typov škôl (väčšinou s horšími výsledkami) v súbore testovaných v úrovni B1 spôsobil, že priemerná úspešnosť v tejto úrovni vo všetkých cudzích jazykoch bola nižšia (v niektorých, napr. francúzsky jazyk, výrazne nižšia) ako úspešnosť v úrovni B v predchádzajúcom školskom roku.

V úrovni B2 konštatujeme porovnateľné výsledky ako v úrovni A v predchádzajúcich školských rokoch. Tento fakt súvisí s tým, že v danej úrovni maturujú jazykovo najzdatnejší žiaci, a tým sa udržuje jej konštantná priemerná úspešnosť na vysokých hodnotách.

Úspešnosť žiakov v jednotlivých zručnostiach a jednotlivých cudzích jazykoch je rôzna, avšak môžeme s potešením skonštatovať, že neustále **sa zlepšuje** ich zručnosť **počúvať s porozumením**, kde sa odráža fakt, že tejto zručnosti sa už na hodinách venuje viac priestoru. Žiaci **nemajú problém** porozumieť *základným informáciám, identifikovať kľúčové slová a vzťahy, orientovať sa v špecifických informáciách a formulovať písomne svoje zistenia*. **Vyskytujú sa** však **problémy** so *slovnou zásobou*, ktorá je potrebná na „dešifrovanie“ jazykových štruktúr tvoriacich podklad pre porozumenie textov z rôznych oblastí, vychádzajúcich z cieľových tematických okruhov.

V gramatike pozorujeme **stagnáciu**, vo viacerých oblastiach nedochádza k zlepšeniu, nachádzame gramatické javy, ktoré sú štandardne žiakmi uspokojivo ovládané a tie, ktoré nie sú. V tejto oblasti môžeme konštatovať iba mierne zlepšenie.

Vo viacerých cudzích jazykoch musíme naďalej konštatovať, že **najslabšou zručnosťou** je **čítanie s porozumením**. Žiaci sú schopní *porozumieť základným informáciám*, nedokážu ich už však *použiť v konkrétnych súvislostiach*. Horšie rozlišujú v písanom texte rôzneho zamerania ponúkané informácie podľa dôležitosti či miery špecifickosti. Preto odporúčame na hodinách venovať viac priestoru na nácvik tejto zručnosti, ktorá je nevyhnutná nielen v komunikácii v cudzom jazyku, ale aj v jazyku materinskom.

5. Vyhodnotenie písomnej formy internej časti maturitnej skúšky

Výsledky žiakov z písomnej formy internej časti sme získali od škôl prostredníctvom elektronického formulára vytvoreného UIPŠ – ŠVS Banská Bystrica. Touto formou sme získali spätnú informáciu o viac ako 80% maturujúcich žiakoch. Výsledky žiakov v PFIČ MS z jednotlivých predmetov sú prezentované v grafe č. 49 (príloha).

5.1 Vyučovacie jazyky (S JL, MJL) a slovenský jazyk a slovenská literatúra

Písomná forma internej časti (PFIČ) maturitnej skúšky zo slovenského jazyka a literatúry sa na stredných školách s vyučovacím jazykom slovenským a ukrajinským uskutočnila 17. marca 2009. V tento deň sa na stredných školách s vyučovacím jazykom maďarským uskutočnila PFIČ maturitnej skúšky zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry.

Dňa 20. marca 2009 sa na stredných školách s vyučovacím jazykom maďarským uskutočnila PFIČ z maďarského jazyka a literatúry a na školách s vyučovacím jazykom ukrajinským PFIČ z ukrajinského jazyka a literatúry.

PFIČ VUJ MS mohli žiaci písať 150 minút, pričom mali dodržať rozsah najmenej 1,5 strany a najviac 3 strany formátu A4. Žiaci si mohli vybrať jednu zo štyroch ponúknutých tém rôznych žánrov. Zvolili si tú tému, v ktorej mohli najviac rozvinúť svoje zručnosti, schopnosti a vedomosti.

Hodnotenie PFIČ z vyučovacích jazykov (ďalej len VUJ) riadili vedúci predmetovej komisie vyučovacieho jazyka na jednotlivých školách. Hodnotiteľmi PFIČ boli interní učitelia, ktorí majú v aprobácii príslušný jazyk a riadili sa pokynmi vedúceho PK a *Pokynmi na hodnotenie PFIČ MS*, pričom rešpektovali obsah Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z príslušného vyučovacieho jazyka. PFIČ každého žiaka mali posúdiť dvaja hodnotitelia. Hodnotenie PFIČ je rovnaké pre všetky vyučovacie jazyky. Výnimkou je hodnotenie pravopisu pre slovenský jazyk a slovenskú literatúru.

Pri hodnotení PFIČ VUJ sa hodnotitelia riadili kritériami na hodnotenie, podľa ktorých hodnotili vonkajšiu formu, vnútornú formu a celkový dojem. Maximálny počet bodov za vonkajšiu formu a celkový dojem boli 4 body. Vnútna forma sa členila na päť častí – obsah, kompozícia, jazyk, pravopis, štýl – maximálne 4 body. Maximálny počet možných dosiahnutých bodov za vnútornú formu bol 20 bodov, za celú PFIČ 28 bodov (100 percent).

Žiaci maturujúci zo slovenského jazyka a literatúry si mohli vybrať medzi úvahou, diskusným príspevkom, rozprávaním a umeleckým opisom. Najčastejšie si volili rozprávanie, vzápätí za ním nasleduje úvaha. Najmenej, len 2,56 %, si zvolilo diskusný príspevok.

Najlepšie výsledky dosiahli **v obsahu a kompozícii, vonkajšej forme a v celkovom dojme** sa pohybujú tiež nad 70 %. **Jazyková stránka textu a štýl** dosiahli priemerné hodnotenie 66 %. Opäť musíme konštatovať, že **v pravopise žiaci dosahujú veľmi slabé výsledky**, 36 % je oproti ostatným častiam veľmi málo. **Pravopis je najslabším článkom písomného prejavu žiakov**, žiaci ho neovládajú, hodnotenie pravopisu nerozlišuje dobrých žiakov od slabých, rezervy majú všetci.

Žiaci maturujúci z maďarského jazyka si mohli vybrať medzi úvahou, výkladom, rozprávaním a charakteristikou obľúbenej literárnej postavy. Najčastejšie si volili rozprávanie, vzápätí za ním nasleduje úvaha. Najmenej, 10,7 %, si zvolilo výklad. O málo väčší bol záujem o charakteristiku. Početnosť voľby jednotlivých tém je uspokojivá, žiaci prejavili záujem o každý ponúkaný slohový postup.

Najlepšie výsledky dosiahli žiaci **v obsahu a kompozícii, vonkajšej forme a v celkovom dojme** sa pohybujú tiež nad 80 a 70 %. Jazyková stránka textu a štýl dosiahli priemerné hodnotenie 66 %. **V pravopise žiaci dosahujú slabšie výsledky**, 43,8 %.

Žiaci maturujúci zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry si mohli vybrať medzi úvahou, rozprávaním, diskusným príspevkom a opisom. Najčastejšie si vybrali rozprávanie, vzápätí za ním nasleduje úvaha. Najmenej, 6,3 %, žiaci volilo diskusný príspevok. O málo väčší bol záujem o opis. Diskusný príspevok si zvolili dobrí žiaci s lepšími vyjadrovacími schopnosťami, zruční v argumentácii a v písaní slohových prác. Opis si zvolili zrejme žiaci, ktorým sa konkrétna téma zdala najjednoduchšia a vyhovuje ich slovnej zásobe.

Najlepšie výsledky dosiahli žiaci **v obsahu a kompozícii, vonkajšia forma a celkový dojem** sa pohybujú tiež nad 70 a 60 %. Jazyková stránka textu bola úspešná len na 50 %, v štýle dosiahli priemerné hodnotenie 60 %. Opäť musíme konštatovať, že **v pravopise žiaci dosahujú slabšie výsledky**, 40,7 %.

PFİÇ z ukrajinského jazyka a literatúry sme pre malú vzorku maturantov nevyhodnocovali.

5.2 Cudzie jazyky

V školskom roku 2008/2009 písali žiaci maturujúci z cudzích jazykov písomnú formu internej časti maturitnej skúšky zo všetkých cudzích jazykov v rovnakom termíne, 18. 03. 2009 a v rovnakom čase.

Cieľom tejto časti skúšky bolo preveriť schopnosť žiakov písať samostatne, žánrovo, štylisticky a gramaticky adekvátne, jasne, zrozumiteľne a na primeranej úrovni. Testovalo sa používanie primeraných jazykových štruktúr, rozsah slovnej zásoby, kompozícia a štylizácia, formálne členenie písomného prejavu a pravopis.

Žiakom bola zadaná pre každý cudzí jazyk a každú úroveň (B1 a B2) jedna úloha so štrukturalizovaným zadaním, ktoré tematicky vychádzalo z cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturanta z daného cudzieho jazyka. Časová dotácia na riešenie úlohy bola 60 minút pre obidve úrovne. Za tento čas mali žiaci v úrovni B1 napísať prácu v rozsahu 160 – 180 slov, žiaci v úrovni B2 v rozsahu 200 – 220 slov.

Práce žiakov hodnotili na školách interní učitelia, ktorí majú v aprobácii príslušný cudzí jazyk podľa *Pokynov a kritérií na hodnotenie PFİÇ z cudzích jazykov*, vydaných NÚCEM. Každú prácu posúdili dvaja hodnotitelia, aby bola zabezpečená reliabilita hodnotenia.

Hodnotitelia posudzovali kvalitu práce podľa štyroch stanovených kritérií: obsah textu, členenie a stavba textu, gramatika a slovná zásoba. Za každú z týchto oblastí mohol žiak získať maximálne 5 bodov.

Žiaci maturujúci v úrovni B2 dosahovali vo všetkých jazykoch výrazne lepšie výsledky ako žiaci maturujúci v úrovni B1. Maturanti **najlepšie zvládajú písomný štruktúrovaný prejav po obsahovo-kompozičnej stránke, slovnú zásobu používajú väčšinou správne. Nedostatky**, a to v mnohých prípadoch výrazné (**hlavne úroveň B1 na stredných odborných školách**), **nachádzame v gramatike a správnom používaní jazykových štruktúr.**